

„... ei või, ei saa sind jätta, Virumaa!“

Väino Sinisalu – Eesti Arst

Eesti iseseisvuse taastamiseni viinud laulva revolutsiooni üks tunnuslaule on Alo Mattiiseni Jüri Leesmenti sõnadele loodud „Ei ole üksi ükski maa“. Laul kinnitab, et ei ole Eestis üksi ka Virumaa.

Tänavu augustis saab 25 aastat sellest, kui kuulutati välja taasiseisev Eesti Vabariik. Tähtpäevale pühendatud pidulik kontsert Toompeal 20. augustil kannab samuti pealkirja „Ei ole üksi ükski maa“.

Alati võib nuriseda, kuid 25 aastat iseseisvust on Eesti elu palju edendanud. Oleme vaba ja demokraatlik Euroopa Liidu liikmesmaa, kuulume NATOsse, et tagada oma riigi julgeolek. Rahvusliku jõukuse näitaja järgi – sisemajanduse koguprodukti poolest inimese kohta – kuulume maailma maade esimesse veerandisse. Oleme selle näitajaga maailma 185 riigi hulgas 40. kohal, endistest nn sotsialismimaadest on meist eespool kohtadel 37–39 Tšehhimaa, Sloveenia ja Slovakkia. Meie arstiabisüsteem on selle ajaga läbi teinud tõelise edasihüppe nii meditsiinitehnoloogia, arstide kvalifikatsiooni kui ka moderniseeritud taristu ja meditsiinikorralduslike põhimõtete osas.

Ida-Virumaa on elanike arvu järgi suuruselt teine maakond Eestis. Seal elab peaaegu 150 000 inimest. Paraku on seal ülekaalus venekeelne elanikkond, vaid 20% moodustavad eestlased. Sealses suurimas, Eesti elanike arvult kolmandas linnas Narvas on eestlasi vaid 4%. Veerand sajandi jooksul ei ole oluliselt edenenud sealsete venekeelsete inimeste lõimimine Eesti ühiskonda. Enamiku Ida-Virumaa arstide keeleoskus jääb kõvasti alla keeleseaduses nõutavale C1-tasemele. Kindlasti ei ole ei arstid ega patsiendid Ida-Virumaal nii (kee)lekeelsete kuulekad, et emakeelena vene keelt kõnelevad arst ja patsient vastuvõtul omavahel eesti keeles üritaksid suhelda. Arst võib ju keelekursusel käia, aga kui ta ei suhtle ka kolleegidega eesti keeles, ununeb õpitu

kiiresti. Tekib ka küsimus, kas arstid koha-peal Tartu ja Tallinna raviasutustest haigele kaasa antavatest epikriisidest üldse aru saavad. Siiski võib ajakirja selles numbris avaldatud Narva haigla ülemarsti Pille Letjuka intervjuust aru saada, et sealsed arstid suudavad erialast kirjalikku infot eesti keeles mõista.

Ei ole üksi ükski maa, ei tohi ka ühegi piirkonna arstiabisüsteem jääda omaette. Kui mägi ei tule Muhamedi juurde, peab viimane ise mäe juurde minema. Riik täiendavalt raha panustades, erialaseltsid ja kõik kolleegid peaks jõudumööda kaasa aitama Ida-Virumaa paremaks sidumiseks Eesti meditsiinisüsteemi. Võimalusi selleks on palju. Ida-Virumaa arstidel võiks olla võimalus viibida lühiaegselt töökohtadel Tartu ja Tallinna suurtes haiglates ning suhelda seal eesti keeles. Nii kujunevad ka personaalsed sidemed kolleegide vahel ja see tuleb kasuks ka ravi kvaliteedile. Seltsid peaksid aktiivsemalt kaasama Ida-Viru kolleege oma üritustele nii kuulajate kui ka lektoritena. Palju saavad teha ka koha-pealsed asutused ise. Arvan, et nii Tartu kui ka Tallinna kolleegid on valmis seal korraldama seminare, esinema loengutega, kui neid kutsutakse. Esinemised võiksid olla eesti keeles ja hästi illustreeritud, vajaduse korral saab ka vene keeles selgitusi anda. Narva haigla peaks leidma mingeid soodustusi või muid atraktiivseid ettevõtmisi, et stimuleerida üliõpilasi tegema suvepraktikat Narvas ja võib-olla ka hiljem sinna tööle tulema. Haigla võiks tellida igasse osakonda Eesti Arsti, et arstid kas või igavusest neid lehitseks ja leiaks ka midagi õpetlikku.

Võimalik, et esitatud mõtted Ida-Virumaa meditsiinisüsteemi paremaks sidumiseks tunduvad praegu veidi ulmelisena, aga vana moodi ei saa ka edasi minna. Võib-olla paneb see kirjutis teistel kolleegidel mõtted liikuma ja lõpuks tekivadki head lahendused.

Väino Sinisalu